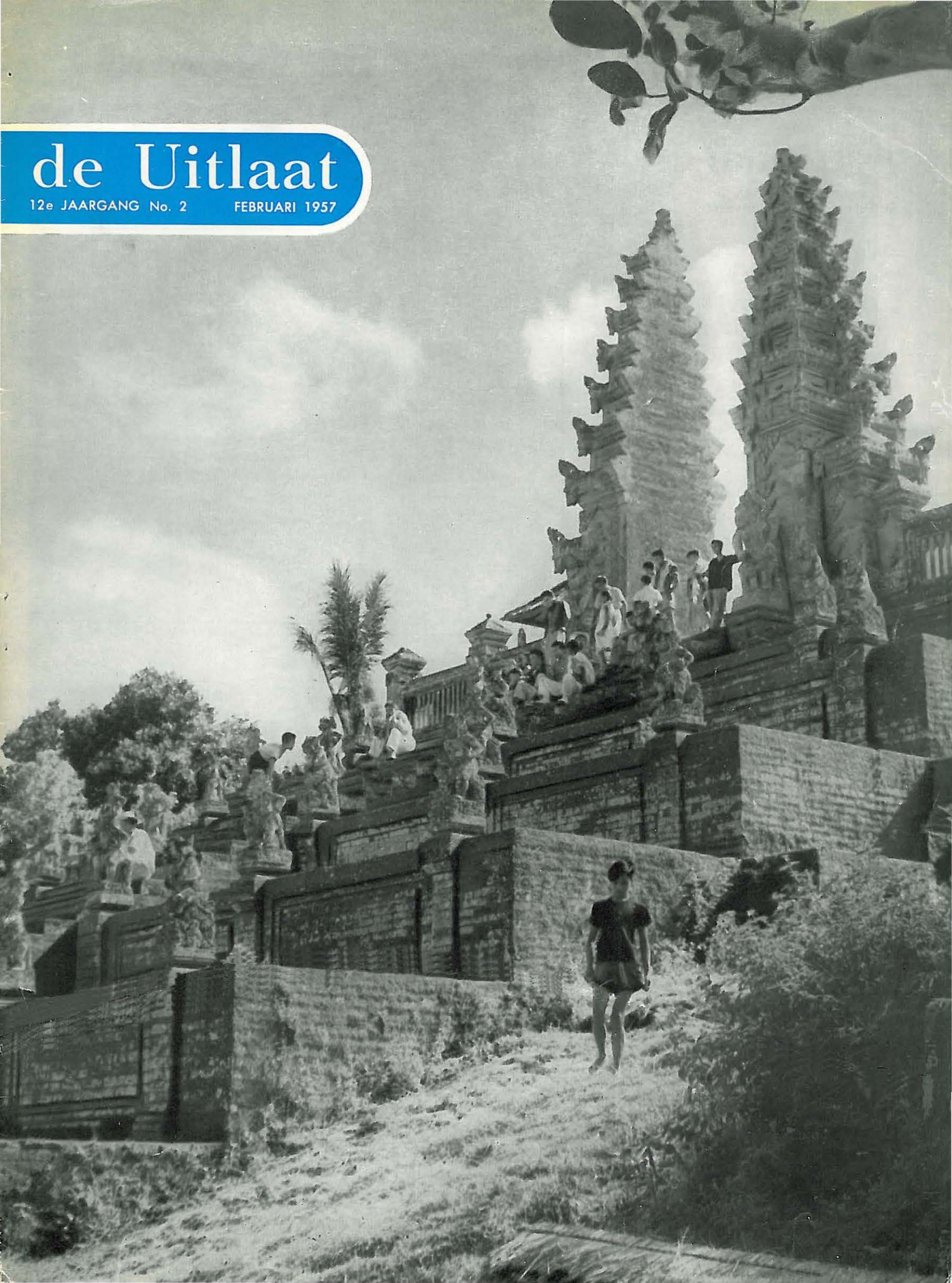

de Uitlaat

12e JAARGANG No. 2

FEBRUARI 1957

de Uitlaat

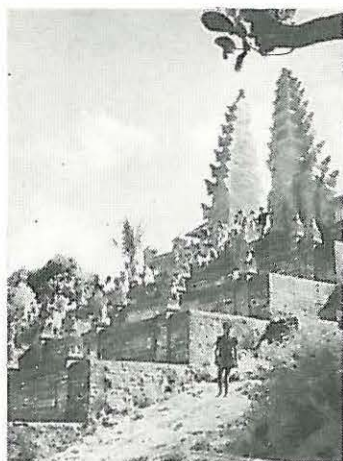
personeelsorgaan van de
n.v. Koninklijke Paketvaart-
Maatschappij

12de jaargang no. 2

Februari 1957

*

Alle stukken „de Uitlaat”
betreffende te adresseren aan:
de Redactie van „de Uitlaat”
p/a n.v. K.P.M.
Medan Merdeka Timur 5 Djakarta

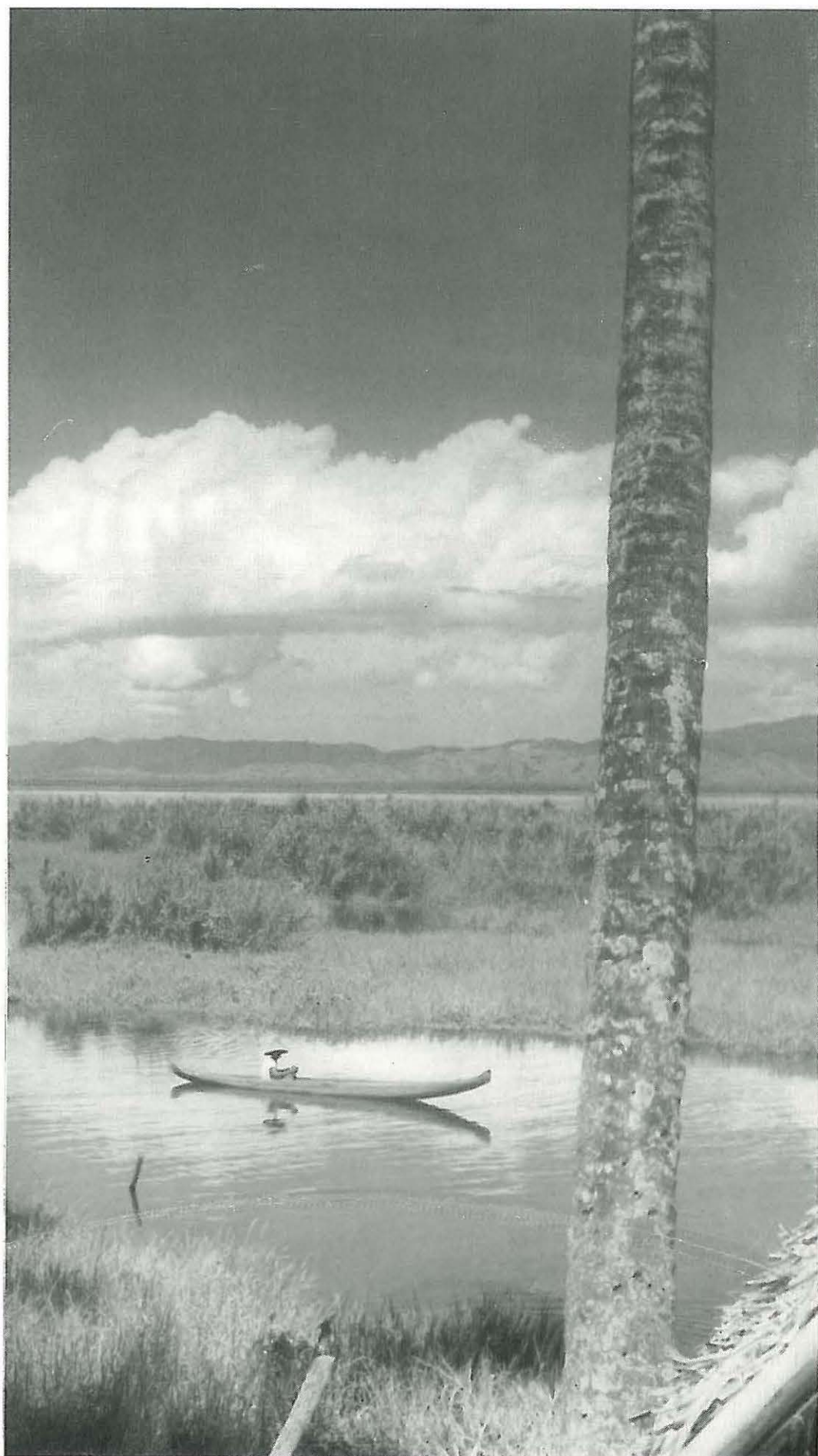
Op de frontpagina :
Pura Besakih (Bali)

Op de achterzijde van de omslag:
Visser vrouwen bij Labuan.

(foto's: Frank Bodmer Studio's)

Druk: n.v. Visser & Co.
Djakarta

Het meer van Limbotto (Gorontalo)

(foto: Frank Bodmer Studio)

De Protector.

Nieuwe methode om het aangroeien van schepen tegen te gaan.

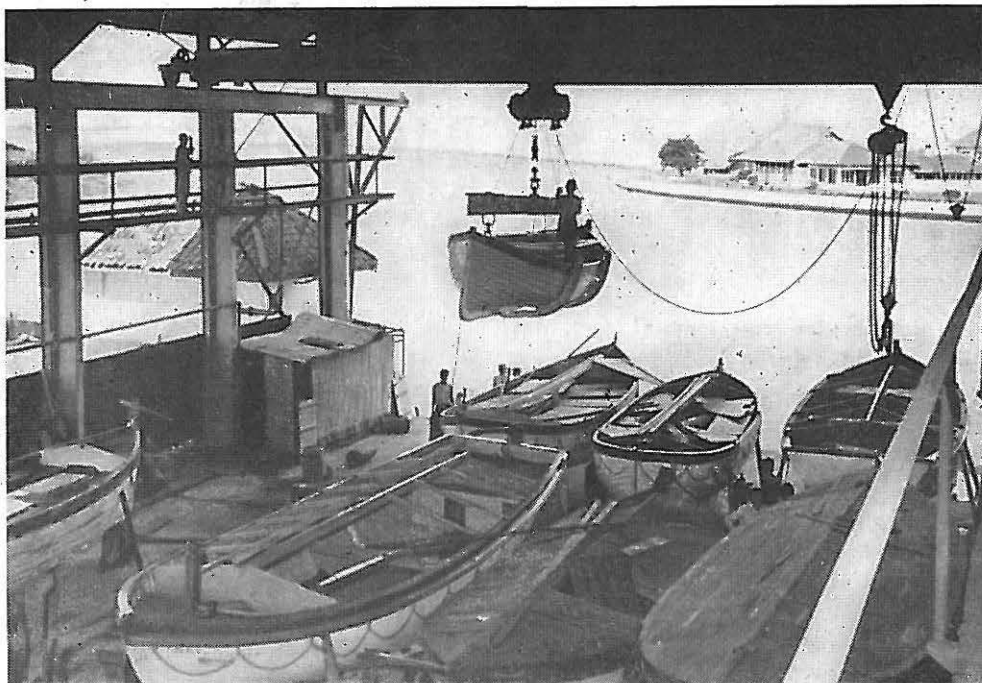
De oorzaak van een nieuwe ontwikkeling op het gebied van scheepsaangroeiing is een artikel geweest in het Franse tijdschrift „La Nature” van Januari 1950, waarin de physiologische effecten van supersonische (boven de menselijke gehoorgrens liggende) trillingen op verschillende dieren worden beschreven.

In dit artikel wordt ondermeer uiteengezet, dat deze trillingen op minder ontwikkelde organismen een afbrekende werking hebben, vaak met dodelijke afloop.

Dit heeft een verffabriek in Birmingham — Postans Limited — op het idee gebracht, hiervan gebruik te maken om de aangroeiing van scheepshuiden onder water tegen te gaan, omdat deze aangroeiing voor een groot gedeelte bestaat uit levend organisme.

In samenwerking met „Marconi Wireless Telegraph Company”, die later de rechten van Postans overnam, werden een aantal proefapparaten vervaardigd en op verschillende schepen geplaatst.

Deze proefnemingen werden aan het begin van dit jaar als geslaagd beschouwd, toen het 10.000 ton metende vrachtschip van de „P & O Line” de SOUDAN, na verschillende perioden van een half jaar, nagenoeg geen aan-

Sloepenloods V aan de westergracht (Tg. Priok) met enkele reddingboten en laadboten. Aan de overzijde: gezicht op de „doorbraak” naar de „coaster harbour”

(foto: Willy van Boggelen)

groeiing vertoonde tijdens de dokperiodes.

Dit was voor Marconi de aanleiding om meer ruchtbaarheid aan deze vinding te geven. Behalve de Engelse scheepseigenaren werden ook de buitenlandse reders via de geassocieerde maatschappijen voor deze installatie geïnteresseerd.

In Nederland werd in April door Radio-Holland, zijnde de Nederlandse

geassocieerde maatschappij, een anti-aangroei installatie — Protector — genaamd, geïnstalleerd op het nieuwe ms BANDA van de Mij Nederland.

Het apparaat bestaat in zijn huidige vorm uit een 200 Watt zender, geplaatst in de machinekamer, die een trilling met een frequentie van ongeveer 16.500 Herz afgeeft aan een op de scheepshuid gelaste projector, met het gevolg dat de scheepshuid in langsrichting gaat trillen.

In tegenstelling tot het echolood dat, zij het met veel minder vermogen, op ongeveer dezelfde frequentie werkt, is het bij de Protector de bedoeling de trilling over te dragen op het schip zelf en niet aan het water. Daarom wordt de trilling ook niet loodrecht op de scheepshuid opgewekt, maar in langsrichting.

Inmiddels hebben Nederlandse rederijen interesse gekregen voor de Protector.

Het ms. SENEGALKUST van de NTPM en het ms. STRAAT MADURA van de KPM worden van een Protector voorzien.

Wij hopen, dat onze met „Protector” uitgeruste schepen het bewijs zullen leveren dat gemiddelde vaarsnelheid en brandstofverbruik gunstiger worden en dok- en verfkosten omlaag gebracht.

(Gedeeltelijk overgenomen uit: PDRH)

In memoriam

Hiermede vervullen wij de droeve plicht kennis te geven van het plotseling overlijden op 1 Februari van de heer

J. C. Huffenreuter

in leven Locaal Hoofdemployé van de afdeling comptabiliteit van het Hoofdkantoor.

Ons medeleven gaat uit naar zijn echtgenote en kinderen. Mogen zij troost en kracht vinden in de wetenschap, dat zijn nagedachtenis bij ons in ere blijft.

FILM-ONDERWIJS OP SCHOOL

Wanneer men van iemand zegt, dat hij een dubbel leven leidt, bedoelt men daar zelden iets gunstigs mee. Maar voor de moderne mens is er een mogelijkheid weggelegd om van tijd tot tijd een dubbel leven te leiden zonder dat men hem daar onmiddellijk op aanziet. De film stelt hem in staat het gewone leven een tijdlang te vergeten en over te stappen in een andere wereld, waar hij deel kan hebben aan de belevenissen van andere mensen, in andere omstandigheden, op andere plaatsen van de wereld.

Het behoort tot de „magische” macht van het bewegend beeld, dat het de toeschouwer, die rustig gezeten in zijn bioscoopfauteuil een filmvoorstelling volgt, verplaatst in een „tweede” wereld en hem persoonlijk betreft in het leven dat zich daarin afspeelt. Dank zij de film beschikt ieder mens tegenwoordig over „het tweede gezicht”: via het beeldraam van het witte doek kan hij, ruimte en tijd overbruggend, een blik werpen in het leven van andere mensen.

In het verlengde van de film ligt de televisie. De televisie maakt het nu nog slechts wekelijkse of maandelijks uitstapje naar de „tweede wereld” tot een dagelijkse aangelegenheid. De televisie schijnt het voorlopige eindpunt te zijn in de ontwikkeling van het vervisualiseringsproces dat onze cultuur aan het doormaken is.

Dit vervisualiseringsproces is onmiskenbaar. In alle vormen van communicatie en recreatie gaat het beeld de voornaamste rol spelen. Foto-reportage, beeldreclame, beeldroman, stripverhaal, film en televisie zijn de massa-communicatie- en massa-recreatiemiddelen bij uitstek. In 1955 bezochten 4700 miljoen mensen in West-Europa de bioscoop. Telt men hierbij het aantal bezoeken aan filmvoorstellingen buiten de officiële bioscopen, dan zal men zeer waarschijnlijk wel op het dubbele aantal uitkomen.

In hetzelfde jaar telde West-Europa omstreeks 6 miljoen televisie-toestellen en de Verenigde Staten alleen al 50 miljoen. Hoeveel uren de bezitters van een televisie-apparaat voor hun televisie-toestellen zoek brengen, valt niet te schatten, maar de min of meer betrouwbare rapporten die daarover in de Verenigde Staten zijn uitgebracht, spreken — althans wat de jeugd betreft — van 30 uren per week! En daarbij valt te bedenken dat de televisie nog slechts aan het begin staat van zijn zegetocht over de wereld. Wat de technische mogelijkheden aangaat schijnt het nog maar een kwestie van tijd te zijn, alvorens men op elk deel van de wereld een groot deel van de rest van de wereld in het beeldvenster van zijn televisietoestel kan opvangen. In dit perspectief bezien is het zeker niet gewaagd te veronderstellen dat het beleven van de wereld via het bewegende beeld mettertijd magenoege voor ieder „beschaafd mens” een vrijwel dagelijkse aangelegenheid zal zijn! Zoals nu de krant en de radio al behoren tot de dingen waarmee men elke dag opnieuw te maken heeft. Reeds nu zijn er duide-

lijke aanwijzingen dat deze vervisualisering in twee richtingen verloopt. De massa maakt niet alleen gebruik van het door anderen gereproduceerde beeld: zij maakt de beelden zelf ook. Het zelf fotograferen met name heeft langzamerhand een zodanige omvang aangenomen, dat welhaast elk memorabel feit uit ons dagelijks leven in het familie-album of in portretlijstjes in onze huiskamer zijn fotografisch dubbel heeft.

Bij het moderne toerisme — waarvan de enorme uitbreiding op het eerste gezicht schijnt aan te tonen dat het beleven van de wereld via het film- of televisiebeeld de mens toch niet voldoende kan boeien — lijkt het steeds minder te gaan om het bezichtigen van de „bezienswaardigheden” dan om het fotograferen ervan. Het maken van foto's is de toeristische activiteit bij uitstek geworden en wat nu nog het zelf fotograferen is, zal straks het zelf filmen zijn.

Zo zal dus het beeld receptief en creatief het middel worden om zich de wereld te veroveren.....

Bij de pedagoog, en bij iedereen die op enige wijze met de opvoeding van de jeugd te maken heeft, moet zich nu wel de vraag opdringen of deze beeldcultuur geen belangrijke verschuivingen teweeg brengt in de „pedagogische situatie”, in het milieu waarbinnen zich de opvoeding van de jonge mens voltrekt.

Een veertig of vijftig jaar geleden werd deze situatie nog voornamelijk

Nog een nagekomen foto van de Sint en zijn Pieten te Singapore.

beïnvloed door het gezinsleven, de kerk, de school (toen nog grotendeels verbaal ingesteld), de straat met sport en spel, het boek en de kraant. Intussen zijn daar het geïllustreerde tijdschrift, de beeldroman, de beeldreclame, de bioscoop en de radio, die straks wellicht door de televisie verdrongen zal zijn, bij gekomen. Een reeks van visuele factoren werkt dus tegenwoordig op de pedagogische situatie in. De eerste belangrijke consequentie hiervan is, dat de isolatie van het individu in ruimte en tijd nagenoeg volledig is opgeheven. De geografische, sociale en culturele isolatie. Zelfs de verst-afwonende voor wie de wereld nu nog ophoudt bij de grenzen van zijn woonplaats, zal mettertijd door de televisie uit zijn eenzaamheid worden verlost — of, als men het minder optimistisch wil stellen, in zijn vrede en vrijheid gestoord worden. Hij zal „de vlucht uit de werkelijkheid” waartoe de bioscoop en de televisie hem de mogelijkheid biedt, zelfs in zijn huiskamer niet meer kunnen ontvluchten!

Ook voor het opgroeiende kind houdt dit een vervroegde en meer directe kennismaking met het leven buiten zijn dagelijkse gezichtskring in. De zakelijke en iedele „waarden” van dat leven gaan eerder deel uitmaken van zijn geestelijk bezit of zijn geestelijke ballast dan vroeger het geval was. Als hij zichzelf nog niet volledig ontdekt heeft en de kennismaking met de eigen persoonlijkheid nog niet volledig heeft afgesloten, heeft het al in ruime mate kennis gemaakt

met het leven van de „ander”. Het heeft via de beeldtaal al deel gehad aan en meegedeeld met de levensomstandigheden van andere mensen, het heeft al een groot deel van de wereld bereisd, ideeën vernomen en gevoelens ervaren, die een halve eeuw geleden eerst op oudere leeftijd, en dan nog slechts via de moeilijk te bewandelen weg van het woord, ervaren konden worden. Buiten de straat, de kerk, de school en het gezin om, ontwikkelt zich het waarnemingsvermogen van het kind, wordt zijn verbeelding gevoed en krijgt zijn verstand en gevoel gelegenheid om zich te ontplooiën.

De opvoeder en de leraar krijgen tegenwoordig al vaak te doen met kinderen, wier levenshorizon reeds lang niet meer samenvaait met de grenzen van de dagelijkse omgeving. Hetgeen de vraag doet rijzen of de heersende onderwijs- en opvoedingsmethoden, de leerstof en de gebruikelijke leermiddelen nog wel passen bij de jeugd van de televisie-eeuw? En vindt deze jeugd voor de vraagstukken, die de vervroegde en meer directe kennismaking met het leven van „de ander” bij haar oproept, wel een bevredigend antwoord in een school of gezin, die van deze ruimere levenshorizon geen weet hebben?

Zoals de opvoeding beoogt de jeugd te leren leven in de wereld, die hun dagelijkse omgeving vormt, zo dient ze zich evenzeer tot taak te stellen de jeugd te leren leven in de „tweede wereld”,

waarin ze door film en televisie wordt binnengevoerd.

Wanneer het opgroeiende kind in deze tweede wereld andere mensen ontmoet in andere milieus, in andere omstandigheden terecht komt en van andere opvattingen kennis neemt, dan moet het van de opvoeder leren hoe het zich in deze wereld te gedragen heeft. De opvoeder moet de jeugd in de filmwereld leren ontdekken wat haar idealen kan voeden en versterken en leren vermijden wat schijnoplossingen zijn en wat haar in verwarring kan brengen. Onder een dergelijke leiding kan de film een middel worden waaraan men zijn eigen karakter en zijn persoonlijkheid kan spiegelen. De eigen levensproblematiek krijgt dan een nieuwe belichting vanuit de filmervaring. Daarmee wordt de film een middel om meer bewust te leren leven, om zichzelf aan de hand van het filmvoorbeeld te corrigeren en op te trekken.

Een derde verandering, die veroorzaakt wordt door de visuele cultuur en die wellicht het diepst ingrijpt in de opvoedkundige problematiek, heeft betrekking op de wijze van waarnemen en denken van de jeugd, die met de visuele taal in geregeld contact komt. Het zien-in-beeldtaal is niet zonder meer een louter receptief proces, dat geen enkele activiteit van de toeschouwer vergt. „Zien” is bij de film: verbanden leggen en associaties stichten, telkens van waarnemingsstandpunt veranderen en visueel meehandelen met de personen in het beeld. „Zien” is bij de beeldtaal: zich herinneren wat reeds waargenomen is en vooruitzien wat komen gaat. „Zien” is aanvullen wat in het beeld ontbreekt, „zien” is concluderen tot verbanden van oorzaak-en-gevolg, subject-en-object, opeenvolging-in-de-tijd en bijeenhoren-in-de-ruimte.

Dat deze wijze van „zien” als een bijzondere manier van waarnemen en denken, die we in de bioscoop toepassen, geen invloed zou hebben op onze manier van waarnemen en denken buiten de bioscoop, kan men zich moeilijk voorstellen. We bezien de buitenwereld met andere ogen, omdat de film en de televisie ons met andere ogen hebben leren kijken! En opnieuw moet hier nu de vraag gesteld worden, of het onderwijs en de opvoeding met deze veranderingen in de wijze van waarnemen en denken wel voldoende rekening houdt.

(Vervolg op blz. 13)

Het St. Nicolaas feest dat in Singapore voor circa 50 K.P.M. en R.I.L. kinderen werd gegeven

GESTROOMLIJNDE SCHEPEN

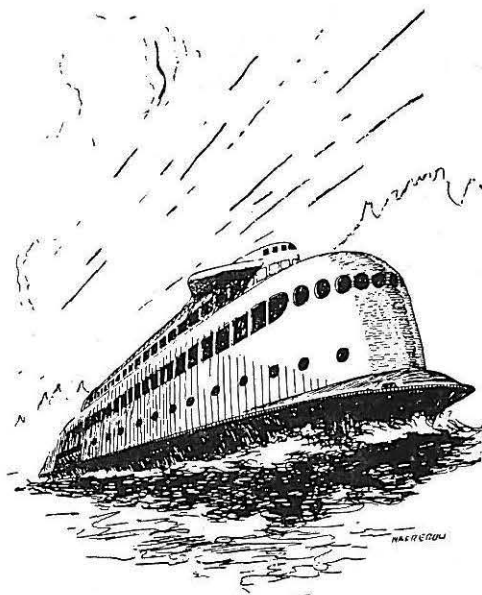
Niet ten onrechte wordt Amerika vaak het land van de onbegrensde mogelijkheden genoemd. Er is wellicht geen ander land ter wereld, waar het uitvindergilde zo talrijk is. Voor een deel ligt hierin de verklaring voor het feit, dat juist in dit land zulk een menigte opzienbarende uitvindingen op technisch gebied is gedaan in de loop der jaren. Maar ook in Amerika zijn het niet allen koks, die lange messen dragen. Ook daar vermeldt de historie de namen van uitvinders, die schoonklinkende ideeën hebben geopperd, maar die tenslotte niets van praktische waarde voor de maatschappij hebben voortgebracht.

Wat bijvoorbeeld te denken van de accountant Peter Nissen, die, behalve kennis van boekhoudingen, ook nog aanleg voor technische experimenten meende te hebben? Hij had zich in het hoofd gesteld, een reis met een auto naar de Noordpool te maken. Die auto moest voorzien worden van reusachtige luchtbanden, om alle oneffenheden in de ijsvlakten te kunnen opnemen. Gezegd kan worden, dat hij in het begin van deze eeuw één van de eersten is geweest, die gedacht hebben aan de vervaardiging van ballonbanden. Maar het zonderlinge aan hem was, dat hij steeds maar grotere banden tekende. Tenslotte scheen de auto hem in het geheel niet meer te interesseren, wat er op zijn tekeningen overbleef, waren alleen maar banden van een fantastische omvang. Dit deed hem in een helder — of is het juister te spreken van een noodlottig? — ogenblik denken aan een nieuw water-voertuig. Hij ver-

vaardigde uit waterdicht linnen een zak, pompte die vol met lucht en liet zich toen, voortgedreven door de wind, over meren en rivieren rollen. Bij het zien van deze experimenten schudden de mensen meewarig het hoofd en noemden Nissen eenvoudigweg, maar heel kenmerkend, een dwaas. Waarop de uitvinder reageerde door zijn „schip” de „Dwazen-doder” te noemen.

Hij liet zich dus door de kritiek van zijn medeschepselen niet uit het veld slaan. Integendeel. In de laatste dagen van November 1905 verscheen hij aan de oevers van het Michiganmeer om een grote proef te nemen met zijn „Fool-Killer nr. 3”. De luchtzak had een lengte van tien en een breedte van zeven meter. In opgeblazen toestand had zij een hoogte van een huis met enige verdiepingen. Het experiment werd uitgevoerd onder de meest ongunstige omstandigheden, die men zich kan denken. Er stond een krachtige storm, die in de nacht aanwakkerde tot orkaansterkte. Het was er bovendien zeer koud bij. Passagiers van binnenkomende schepen vertelden, dat zij het ongewone vaartuig met grote snelheid over de woeste baren van het meer hadden zien rollen. Maar nadien hoorde men niets meer van de uitvinder en diens zonderlinge schip. Pas drie dagen later werd op de oostelijke oever zijn lijk gevonden. Naast hem lag de ineengeschrompelde zak. In zijn zakken vond men een geschreven mededeling: „Luchtleding gebroken — Nissen”. Hieruit viel af te leiden, dat de zak gedurende de reis was leeggelopen en dat de uitvinder zich met behulp van zijn mes uit de op hem drukkende linnenmassa had weten te bevrijden. Water en koude waren hem noodlottig geworden.

Minder fataal, doch eveneens in hoge mate fantastisch, was het denkbeeld van die Amerikaanse advocaat, die een stalen roterende trommel liet maken om daarmee de wateren te bevaren. Voor de voortstuwung zorgden kleine stoomlocomotieven, die in de drie-en-dertig meter lange cylinder op gesloten rails reden en aldus het „vat-schip” een voorwaartse beweging verleenden. Na in 1906 met dit vaartuig van Toronto, over het Ontario-meer en de St. Laurens, naar de stad Prescott — een afstand van meer, dan driehon-

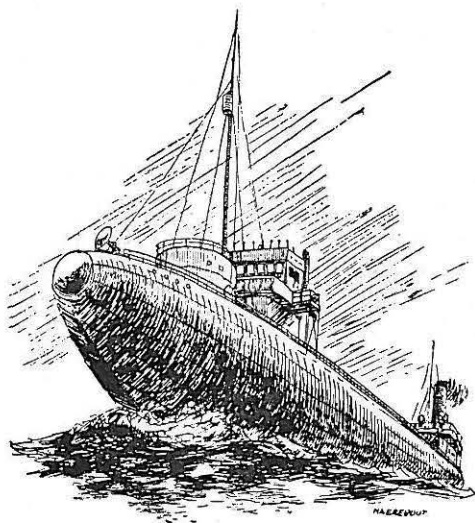
derd kilometer — te zijn gevaaren, wilde de uitvinder een soortgelijk schip voor de vaart op de Oceaam laten bouwen. Doch dit plan is altijd in portefeuille blijven rusten.

Ziedaar enkele voorbeelden van mislukte experimenten op scheepsbouwkundig gebied in Amerika.

Stellen wij hier tegenover het succes van de volkomen gestroomlijnde veerboot „Kalakala” een Indiaans woord, dat zoveel wil zeggen als „de vogel, die vliegt”. Alle dekken van dit schip vertonen gebogen lijnen; tevergeefs zal men naar rechte hoeken zoeken. De commandobrug heeft aan weerskanten uitlopers, die wel enigszins doen denken aan vliegtuigvleugels.

Alles aan en om dit schip mag zonder enige overdrijving ultra-modern worden genoemd. Natuurlijk is het gelast en niet geklonken. De reddingsboten zijn ingebouwd en kunnen op een gehele aparte manier naar buiten worden gedraaid. Het koken voor de passagiers geschiedt elektrisch. In de passagiersverblijven staan vijfhonderd stoelen en onder iedere stoel ligt een reddingsgordel.

Deze stroomlijn-veerboot kan tweeduizend passagiers en 110 auto's vervoeren. Haar lengte bedraagt 276 en haar breedte ruim 55 voet. De machines hebben een vermogen van drieduizend paardekrachten, waardoor het schip een snelheid bereikt van ongeveer twintig mijl per uur. Het aantal passagiers is inderdaad behoorlijk, maar zodra de snelheid genoemd wordt, blijkt de indrukwekkende stroomlijn wel een beetje humbug te zijn.

In ieder geval is het een goede reclame. En daarom zal de Kalakala zeer aantrekkelijk zijn voor het publiek.

Toch behoeft stroomlijn van een schip niet altijd alleen het oog te dienen. Deze vorm kan wel degelijk nuttig zijn, zo niet uitsluitend voor de luchtweerstand te verminderen, dan toch om het water gelegenheid te geven snel weg te vloeien.

Op de Noord-Amerikaanse meren, eigenlijk grote binnenzeeën, kan het bij slecht weer behoorlijk spoken. In de regel kunnen de schepen die er op varen, de vergelijking met zeevrachtschepen glansrijk doorstaan, zowel wat het formaat als wat de sterkte en snelheid betreft. Toch zien deze schepen er door hun bovenbouw geheel anders uit. Zij hebben namelijk meestal geen masten, terwijl de brug voor op het schip gebouwd is. De voortstuwingsinstallaties plegen zich, evenals bij een tanker, in het achterschip te bevinden. De tussengelegen ruimte wordt geheel en al door ruimen ingenomen. Dit model en deze uitrusting zijn ontstaan op grond van de ervaringen in de praktijk. De schepen plegen immers met grote snelheid van de wal af gelost en geladen te worden, zodat eigen laadbomen overbodig zijn.

Voordat men tot dit type schip is gekomen, heeft men nogal geëxperimenteerd. Eén van de meest interessante schepen, voor dit doel gebouwd, was stellig het walvissenschip, dat, gelijk alle andere schepen op de meren, een brug op het voor- en de voortstuwingsmiddelen in het achterschip had. Het dek van dit schip was echter niet recht of zelfs maar licht gebogen, neen, het liep geheel rond, zoals dat bij een walvisrug het geval is. De voorsteven rees enigszins schuin op uit het water en was niet scherp, maar eveneens gebogen. De boeg bestond uit een ronde bol, waarop het ronde dek en de gebogen steven uitkwamen. Voor de bediening van de ankerwinches was een rond dekhuis gebouwd.

Er waren geen luikhoofden op het schip, inplaats daarvan ontgrendelde men enige dekplaten om langs deze weg in de ruimen te kunnen komen. Op die manier stonden er geen obstakels op het dek, het water kon er vrij overheen spoelen.

(Uit: „de Schelde”)

De wijze raad

Indien men de Reisgids voor Nederlandsch-Indië, samengesteld op uitnodiging der Koninklijke Paketvaart Maatschappij in 1896, door Dr. J. F. van Bemmelen en G. B. Hooyer eens doorleest dan ontkomt men niet aan den indruk, dat de K.P.M. van oudsher een waardevolle bron van inlichtingen moet zijn geweest voor hare passagiers.

Op één der eerste bladzijden werd mijn oog getroffen door het woord „Uitrusting”.

Ontroerd werd ik eerst bij de wijze raad „Men zij aanbevolen om vooral niet teveel, doch uitsluitend doelmatige kleedingstukken mede te nemen” waarna dan een lijstje volgt van het allernoodzakelijkste.

Uitrusting voor een heer alleen.

Overhemden zonder boorden of manchetten	18
linnen boorden	24
linnen manchetten	24
witte broeken van drill of Russisch linnen (minstens)	12
witte jassen met opstaand kraagje	6
witte jassen met omgeslagen kraag (met of zonder vesten naar verkiezing)	6
wit piqué vesten	3 à 6
onderbroeken (Indische, 't best van zeer dun flanel)	12
onderhemden ('t best van zeer dun flanel)	24
zakdoeken	24
sokken ('t best zeer dunne wol of jaeger) paar	36
kebaja's (katoen, Chineesch model)	12
slaapbroeken (katoen, 't best gebatikte patronen)	12
flanellen kebaja's voor de bergen	3
flanellen slaapbroeken voor de bergen	3
zwart lustre jassen naar verkiezing meer dan 1	

een blauw serge of cheviotpak (Atjehjas en pantalon)

een zwarte jas en vest met fantasiebroek voor bezoeken

een rok, vest en broek voor officieele aangelegenheden.

Handschoenen in een droogflesch met chloorcalcium in den stop, daar zij anders vlekken.

Schoenen naar verkiezing. In de bergen heeft men van zeer stevige, waterdichte rijglaarzen veel dienst, in kuststeden zijn linnen schoenen voor 's-morgens en verlakte voor 's-avonds aanbevelenswaardig. Muilen of sloffen koopt men het beste van Chineesche klontongs (handelaars) in de hotels.

Regenjas in de bergen zeer nuttig.

Een helmhoed koopt men het beste in Port-Said, Batavia of Singapore. 's-Avonds worden in de hoofdplaatsen

In memoriam

Op 29 December 1956 is op 53-jarige leeftijd ten gevolge van een hem overkomen ongeval overleden de heer

H. R. A. Landeweerd

in leven gepensionneerd le stuurman van onze maatschappij.

Op 1 Januari 1957 is in de ouderdom van 69 jaar te Laren (N. H.) overleden de heer

P. C. Ockers

in leven gepensionneerd Employé T. D. van onze maatschappij.

Op 5 Januari 1957 is in de leeftijd van 65 jaar te 's-Gravenhage overleden de heer

A. E. van Goor den Oosterlingh

in leven gepensionneerd Gezagvoerder bij onze maatschappij.

Op 11 Januari 1957 is in de leeftijd van 81 jaar te Heemstede overleden de heer

W. J. Verdoorn

in leven gepensionneerd agent van de K.P.M.

Zij rusten in vrede

tegenwoordig Europeesche hoofddeksels gedragen.

Koffers liefst van metaal, tegen vocht en kakkerlakken.

Ik wil U besparen wat aanbevolen werd voor een „dame alleen”.

Woorden als nachtjaponnen, nachthemden, nachtflanellen alsmede witte onderlijfjes vloeien mij moeilijk uit de pen, aangezien ik mij niet kan voorstellen, dat men een 6 decennia geleden het liefste wat men bezat (dame alleen) in dergelijke „textiel” wikkeld.

Met tact wordt de opgave voor „dame alleen” besloten met:

„Veel eau de cologne en haarwater is vooral aan te raden”, hetgeen in 1956 vertaald als volgt zoude kunnen luiden: „Baadt U zich zoo mogelijk 3 maal per dag en vergeet niet op geregelde tijden Uw kapster te bezoeken”.

BULL.

van onze afdeling personele zaken

De volgende mutaties vonden de afgelopen maand plaats.

AANGEKOMEN

Per vliegtuig:

O.J. Stumpf	3e stuurman	25/12	ex RV/SV
J.J. Hazelhoff	gezagvoerder	5/1	ex RV
J. van de Molen	employé	6/1	ex EV (naar CM ² /HK)
N.H.M. Engels	Hfd. empl.	8/1	ex EV (naar Singapore)
F.H. van der Roest	employé	8/1	ex EV (naar VZ/HK)
J. Schriemer	2e wtk.	8/1	ex RV
W.v.d. Graaf	1e stm.	8/1	ex RV
D.C. Claus	hfd. wtk.	9/1	ex RV
B. Claasz Coockson	2e wtk.	9/1	ex RV/SV
G.R. Hommes	2e wtk.	10/1	ex RV
H. Schellart	Gezagv.	12/1	ex RV
B.H. Niessen	Gezagv.	12/1	ex RV/SV
E.H.J. Corten	2e stm.	16/1	ex RV/SV

Per ms. „Oranje” ddo. 10/1:

P.J.M. v.d. Berg	Hfdwtk.	ex RV
en gezin	1e stm.	ex RV
J.F. Kiepe en gezin		
Mevr. A.M.P.v.	echtgv. 3e stm.	Gezinshereniging
Raders-Strotmann		
Mevr. M.v. Doornum	echtgv. empl.	gezinshereniging
Ovink		
Mevr. J. Wijnands-de	echtgv. 2e wtk.	gezinshereniging
Groot		
Mevr. N.C. van Os-	echtgv. 3e wtk.	gezinshereniging
Keesmaat		
Mevr. Ph.M.v.d.	echtgv. hfdempl. gezinshereniging (n. Singapore)	
Sande-Charter		

Welkom!

VERTROKKEN

Per vliegtuig:

A.L.v. Raemdonck	Hfdwtk.	22/12	RV/VP
H. Masdorp	3e wtk.	24/12	RV/SV
P. Verspuy	5e wtk.	24/12	RV/SV
J.I.F. de Vos	5e wtk.	24/12	RV/SV
F.L. Visser	Hfdwtk.	26/12	RV/VP
J. Kuevelaar	5e wtk.	27/12	RV/SV
C. Gardenier			
en gezin	2e stm.	27/12	RV/SV
E. Timmer	3e wtk.	7/1	RV/SV
P.J. Bolijn	4e wtk.	9/1	RV/SV
R.H. Kok	4e wtk.	9/1	RV/SV
R.A. Corten	2e stm.	9/1	RV
E.J. Douma	3e stm.	9/1	RV
F. Feddes	3e stm.	14/1	RV
A.F. Roobol	3e stm.	16/1	RV/SV
W. Winkelman	empl.	16/1	EV
A. van Zee	kv. 3e wtk.	16/1	einde dienstverband
J.A. Smaak	2e wtk.	17/1	ontslag op verzoek
C.W. Radius	Hfd. empl.	17/1	EV

Per ms. „Joh. van Oldenbarnevelt” ddo. 28/12:

A.J. Saaltink	3e stm.	eervol ontslag
M.H. Loos	3e stm.	eervol ontslag
J. Zandstra	11. stm.	studie 3e rang
H. Midderham	11. stm.	beëindiging opleidingsovereenkomst

Per ms. „Tjinegara” ddo. 16/1:

J. Biever	3e stm.	RV
-----------	---------	----

Per ms. „Oranje” ddo. 17/1:

O.H. Ritsema	Chef v. Dienst	EV/OP
H.Ch. Hart en gezin	Adj. Chef	EV/OP
A. Stramrood	gezagvoerder	RV/OP
L.W. Bense en gezin	Hfd. Wtk.	RV/VP
R.V. Brouwer en gezin	empl.	EV
H. Jonkman	2e stm.	RV/SV
A.E. Schnitzler en echtg.	3e wtk.	RV

Goede reis en behouden aankomst!

Nieuw aangenomen:

J.C. van Dun	empl.	ddo. 1/1	naar CM ² /HK
Sj. Spoelstra	kv. 3e wtk.	ddo. 8/1	per vliegtuig aangekomen

Welkom bij onze Maatschappij!

MUTATIES

Imran	loc. empl.	ddo. 24/12	einde BV naar Agt. Padang
A.F. Lancker	empl.	ddo. 31/12	van VRV/HK naar Ag. Pangkalpinang
Ch. D. van Ginkel	hfd. empl.	ddo. 3/1	van CM ² /HK naar VRV/NBB
G.J. Koper	adj. chef	ddo. 6/1	van Ag. Tg. Priok naar Ag. Palembang
Mak Tjin Koen	loc. empl.	ddo. 8/1	met ontslag op verzoek
J.A. Zandveld	hfd. empl.	ddo. 9/1	van Ag. Makasser naar Ag. Medan
G.J. Verhoeven	empl.	ddo. 31/1	gedetacheerd Agt. Surabaya (Surabaya Veem)

NAGEKOMEN PROMOTIES

Met ingang van 17 Januari is de heer A. J. J. de Feyter, adjunct-chef van de afd. N.D. benoemd tot chef van dienst.

Voorts werd door de Directie besloten om de heer R.P. Disse, tot voor kort Chef-Belawan-kantoor, met speciale werkzaamheden te belasten, te weten het geregeld vanuit Djakarta maken van dienstreizen naar de agentschappen.

In verband daarmee werd de heer Disse met ingang van 1 Januari j.l. de persoonlijke titel van adjunct-chef toegekend.

PROMOTIE'S AMSTERDAM-KANTOOR

Per 1 Januari j.l. hebben op het Amsterdam-kantoor de volgende promotie's plaatsgevonden:

Bevorderd tot Hoofdemployé de employé's:

J. C. Strebe (Afd. Inkoop/Materieel)
F. R. A. Nolles (Afd. Inkoop/Materieel)
tot Employé de beambte J. F. Lezer (Afd. Financiën)
Per 1—11—1956 werd de gepensionneerd Chef van Dienst A. Veldboom als Afdelingschef aan de Afdeling Comptabiliteit verbonden.

Onze gelukwensen!

Onze Jubilarissen

Johan Frederik Hendrik Willem Israël werd op 2 April 1910 te Haarlem geboren.

J.F.H.W. Israël
Hoofdemployé
eur. verl.
25 jaar
10 Maart 1957.

Hij doorliep eerst de 3-jarige H.B.S. en vervolgens de Zeevaartschool te Scheveningen. Op 29/4-'31 werd hem te den Haag het diploma 3e stuurman Grote Vaart uitgereikt en het daarop volgende jaar trad hij als 4e stm. bij onze maatschappij in dienst. In het jaar 1935 werd hij als Employé aan de wal geplaatst en in 1953 bevorderd tot Hoofd-Employé. Op dit ogenblik vertoeft de heer Israël met verlof in Nederland.

Fokko Ludwik Hoffman werd op 5 Septm.

F.L. Hoffman
Loc. Employé
Claims
25 jaar
14 Maart 1957

1910 te Batavia geboren. Na in 1930 de Mulo B te Batavia doorlopen te hebben, trad hij in 1932 als klerk bij onze maatschappij in dienst. In 1946 werd hij bevorderd tot hoofdclerk 1e kl., waarna hij in 1947 op ons Hoofdkantoor bij de Afd. Claims kwam. Op 1-1-'51 werd de heer Hoffman bevorderd tot Beambte en precies 4 jaar later tot Loc. Employé.

Tjan Hoay Gie werd op 9 September 1891 te Batavia geboren.

Op 18-3-'57 herdenkt hij het feit dat hij voor 25 jaar als Kassier in dienst trad bij onze maatschappij.

Tjan Hoay Gie
Maandgelder
Passage
25 jaar
18 Maart 1957

Evert Hetharia werd op 19 November 1895 te Ambon geboren. Op 21 Maart 1922 trad hij als Goedang-mandoer bij ons Agentschap te Makassar in dienst. In het jaar 1947 werd hij aangesteld als Pakhuismeester 3e kl. en vervolgens in 1956 tot 2e klerk bevorderd.

E. Hetharia
2e klerk
Ag. Makassar
35 jaar
21 Maart 1957

Moehammad
Serang
di Perwakilan K.P.M.
Panah (Laboean-Bilik)
(tidak tersedia potretnya)

Pada tanggal 15 Maret jang akan datang Saudara Moehammad akan memperingati hariulang tahun dinasnya jang ke-25 di Perusahaan kami.

Saudara Moehammad dilahirkan didalam tahun 1910, dan mulai masuk dines kami pada tanggal 15 Maret 1932.

Di Sungai-Penai jang terkenal indah dipantai timur pulau Sumatera, disanalah tempatnja Saudara Moehammad mendjalankan kewadjabannya sehari-hari, dan sampai pada ini waktu dengan memangku djabatan sebagai jang disebutkan diatas.

Pada waktu memperingati hari ulang-tahun dines ini kami menjampaiakan salam dan bahagia kepada Saudara Moehammad beserta keluarganya.

Eoch nog

Mijn vriend was het niet, ons door de oorlog te snel tot een machtspositie gekomen Havencommandantje. — Als Gezagvoerder van de kustboot gebruikte ik mijn lunch thuis en 's avonds waren alleen de stuurman — en machinist van de wacht aan boord. Gefuifd werd bij ons aan boord niet, althans hier in de thuishaven niet.

De gevolgen bleven niet uit. Op een Maandagmorgen, toen hij al in een bijzonder slechte bui was, moest ik op het matje komen. Er had Zondagavond, toen het schip op stroom lag, een licht op mijn achterdek gebrand (een klein lampje afgeschermd door een leeg conservenblik, waarbij de stuurman had zitten lezen). Niettegenstaand alom op de rivier verlichte inlandse prauwen voeren, kon die lamp van mij kwaad en zou hij hem uit laten schieten, als het weer gebeurde.

Niet op elk schip was hij zo onvriendelijk. Hoewel Holland reeds meer dan een jaar bezet was, kreeg mijn collega op de mailboot steeds Amstel gesuppleerd.

Wij van de buitenlijnen behielpen ons met een lokaal brouwsel. Van dit vocht werd beweerd, dat iemand eens een fles 's avonds niet helemaal had leeggedronken. De volgende morgen goot hij het restant over in een medicijnflesje en stuurde het naar een laboratorium voor onderzoek, waar geconstateerd werd: „Uw paard stierf aan suikerziekte”.

Deze haven was een z.g.n. getijhaven. Dus open voor eb en vloed. Toen onze kleine zeeheld eens met een aantal andere autoriteiten aan boord van de mailboot kwam voor de lunch, was het eb en lag het eerste klasse dek gelijk met de steiger. Aan boord komen gaf dus geen moeilijkheden. Hoewel ze zich die graag hadden willen getroosten, want dit schip had Amstel aan boord en daar doe je wat voor.

Tijdens het borreluur en de uitgebreide rijsttafel, royaal besproeid met Amstelbier, steeg het water.

Toen men zich, aanmerkelijk versterkt, opmaakte om het feest verder in de Sociëteit voort te zetten, torende het schip hoog boven de steiger en stond de gangplank onder een steile hoek.

Of de kleine commandant dit niet in de gaten heeft gehad, hoe dan ook, nauwelijks op de plank maakte hij ineens een schuiver, schoot tussen het beschermend touw van de plank, de beschoeiingsbalk en de steiger door en kwam, zonder iets te raken, volkomen onbeschadigd in de kali terecht.

(Vervolg op blz. 14)

Ook de Zeemacht telt zondaars

Het is treurig maar waar, dat de mensheid veel nieuwsgieriger is naar kattekwaad dan naar daden, welke getuigen van braafheid en altruïsme. Een halve eeuw geleden wist de Cöpenickse schoenmaker Voigt zich onvergankelijke bekendheid en zelfs roem te verwerven door als Pruisisch kapitein verkleed met een paar toevallig door hem op straat ontmoette en door hem meegecommandeerde soldaten het raadhuis van die stad te bezetten en vervolgens de gemeentekas in beslag en mee te nemen. En om bij het heden te blijven: geen Nederlander van welke kunne of leeftijd ook, zal u niet van antwoord kunnen dienen indien u hem of haar vraagt naar de personalia en prestaties van Toon de Soep. Dank zij de zozcer versnelde berichtgeving en het feit, dat een ieder tegenwoordig de courant leest en een radioapparaat bezit, is de gehele gemeenschap thans onmiddellijk op de hoogte van de hoogst afkeurenswaardige daden van dergelijke figuren.

In het verleden echter kwam het nog wel eens voor dat misdrijven en andere onoorbaarheden vrijwel alleen in de kleine kring van de rechtstreeks betrokkenen bekend werden, waardoor dergelijke ongepastheden al snel in 's werelds vergeetboek geraakten. Zo zijn er thans nog slechts zeer weinigen, die weten hoe door de welhaast aan misdadigheid grenzende onbezonnenheid van een officier 's Lands Zeemagt (toen nog met een g geschreven) bijna één harer bodems aan zich heeft zien ontglippen.

Dit verhaal moet wel uit een voor ons reeds grijs verleden en dus ten minste uit het laatste deel van de vorige eeuw stammen.

Het schip waarover ik u ga spreken zal ik gemakshalve hier Zijner Majesteits „Meikever” noemen. Het was een dier stokoude tot hydrografisch opnemingsvaartuig ingerichte „vierde klassers”, welke de Koninklijke Marine toen bezat en waarmede men in die dagen naarstig de zeeën en wateren in en rondom de Nederlands Oost-Indische archipel in kaart bracht. Deze opnemer was in de buurt van het schiereiland Malakka met dit vredelievende werk bezig en omdat de boog ook voor kaartenmakers niet altijd gespannen kan blijven, was men om eens even uit te blazen op een avond ter rede van Singapore ten anker gekomen. Wie de wal op kon en wilde, liet zich na het ver-

dwijnen van de zonnehitte en dus bij het vallen van de avond per sampang naar het reeds met zijn lichtjes verlokend twinkelende Singapore pagaaien teneinde daar enige ontspanning en vertier te zoeken. Dat had ook de gemeenlijk met secretaris of kortweg 'taris betitelde officier van administratie van deze oorlogsbodem gedaan, waarbij ge nu niet direct argwanend moet gaan vermoeden dat deze betaalmester op zijn speurtocht naar vermaak gemakshalve de scheepskas maar bij zich had gestoken. Dat was namelijk in het geheel niet het geval, want toen hij de statietrap afdaalde had hij slechts de weinige geldstukken in zijn zak, die hem nog van zijn karige salaris waren overgebleven. Bovendien had hij zich netjes in het voorgeschreven uitgaansuniform gestoken hetgeen toch in het algemeen niet licht zal worden gedaan door iemand, die van plan is met de hem door het rijk toevertrouwde gelden de bloemetjes eens geducht buiten te zetten. De geringe omvang van het door hem medegenomen kapitaal deden hem afzien van een bezoek aan een der toen nog zeer schaarse doch toch ook al dure vermaakgelegenheden, die door het westers publiek werden gefrequenteerd, en zo zat hij na enige tijd te hebben rondgedrenteld in een klein restaurant achter een glaasje met het een of ander. Wellicht misleid door de

uiterlijke schijn van zoveel zilver op kraag en manchetten onthulde de eigenaar van het etablissement de marineman alras en onder leep grijns-lachen, dat er hem in de achterzaal van het eet- en drinkhuis gouden bergen te wachten stonden. In dat vertrek werd namelijk gelegenheid geboden tot kaart- en ander hazardspel en een zo eenzaam achter zijn glas zittend man als de *toean Kap'ten* zou daar veel plezier aan kunnen beleven.... Kort en goed; het duurde niet lang of de secretaris zat in de door de herbergier aangeduide lokaliteit met een aanvankelijk niet onbeduidende winst op zijn zakcenten voor zich. In de steeds groeiende hitte van atmosfeer en spel viel het hem echter niet op dat hij daarna tot de gestadige verliezers ging behoren. Het is mij niet bekend of men daar hombra of whist speelde of ecarteerde dan wel pokerde of wellicht het in aziatische kringen zo geliefde *main keplek* beoefende en evenmin weet ik of onze vriend enige ervaring in dit genre van denksporten en een goede hand van spelen bezat. Wel echter staat vast, dat hij in vrij snel tempo zijn eerste winst plus al de door hem medegedragen duiten en meer dan dat aan zijn speelgenoten verloren had. De restaurateur, die belangstellend stond toe te kijken hoe zijn gasten het wel maakten en het er af brachten, was echter steeds bereid

.....gestadige verliezer.....

Attentie!

Stadsschouwburg Djakarta

27 en 28 Februari a.s. 8 uur n.m.

„DIE RYCKE REEDERS”

in

TIEN KLEINE NEGERTJES

Nadere mededelingen over plaatsbespreking volgen per Circulaire.

de zich klaarblijkelijk gaarne geplukt ziende Nederlandse mijnheer telkenmale van dienst te zijn door hem wat dollars te lenen. Vermoedelijk dacht hij dat iemand, die zo'n fraai uniform droeg, aan boord toch wel een tikkeltje meer achter de hand had dan het betrekkelijk geringe bedrag aan contanten, dat uit portemonnaie en portefeuille was tevoorschijn gekomen.

Toen na vele uren vol spanning en veelvuldige teleurstelling de speelduivel zijn greep op de in ieder opzicht uitgeput geraakte secretaris verslapte en deze wilde opstappen, werd hij door de vriendelijk grijnzende gastheer geconfronteerd met een stapel inderhaast door hem ondertekende bonnetjes voor geleende geldmiddelen. Voor iemand, die zijn dagen slijt met het invullen en optellen van betaalstaten en salarislijsten, was het ondanks vermoeienis en hoofdpijnen geen moeite om met één oogopslag te zien dat hij in totaal een bedrag van voor een arme marineman astronomische omvang bij elkaar had zitten lenen. Ook al zou hij van stonde aan zijn hele traktement en zijn na langdurige trouwe dienst te verwerven pensioen tot zijn laatste ademsnik aan de eigenaar van het bedrijf hebben gedelegeerd, dan nog zou hij bij hem

in het krijt zijn blijven staan. Speelschulden zijn echter ereschulden, hetgeen inhoudt dat zij onverwijld moeten worden afgedaan en een levenslange delegatie van inkomsten zou hier dus toch geen uitkomst hebben gegeven. De secretaris begreep dus dat tot onverwijld delging van deze ereschuld andere wegen bewandeld dienden te worden. In zijn verslagenheid werd hij desperaat en in zijn desperaatheid koelbloedig. Niemand denkt zo snel en helder als de man, die zijn keel door de strop voelt dichtsnoeren, zo heeft eens dr. Johnson geschreven, en deze woorden van die vermaarde Engelse denker bleken ook ten volle van toepassing te zijn op onze marineman. Als een verhelderende bliksemschicht zo kliefde een grandioos idee de zich in de loop van deze avond in zijn brein verzamelde nevelen en aangezien, zoals ik in mijn verhalen al meer heb betoogd, bij de aan storm en ontij gewend geraakte zeeman denken en doen één zijn, zo stak de geheel blut geslagen officier uiterlijk volmaakt kalm de laatste hem nog resterende sigaar op. Vervolgens glimlachte hij de hem vol verwachting aanziende geldschietende caféhouder minzaam toe, klopte de man eens bemoedigend op de

smalle schouder en verklaarde dat hij natuurlijk zijn schulden zou voldoen doch dat hij momenteel zowel hier ter plaatse als aan boord van zijn schip ietwat kort bij kas was. Dat behoefde echter geen onrust te baren, want in ruil voor al die bonnetjes zou hij per schriftelijk en plechtig ondertekende verklaring zijn daar op de rede liggend schip aan de restaurateur afstaan. Mooier schulddelging kon toch moeilijk bedacht worden!

Daar er in die tijden in de Wild East en dus ook in Singapore wel meer dingen gebeurden, die ons thans vreemd voorkomen, en het in die contreien nogal eens voorkwam dat kapitein-eigenaars hun scheepjes bij handslag en vodje papier aan een ander overdeden, vond de restaurateur dit zo zelfverzekerd tot hem gerichte voorstel niet zo erg raar of verdacht. Hij had bij het avondgloren de „Meikever” op de rede zien komen en daar het witgeschilderde scheepje er in de verte helemaal niet uitzag als een marinevaartuig bevroedde hij niet, dat hem hier een van Zijner Majesteits oorlogsbodems in ruil voor een aantal privé-schuldbekentenissen werd aangeboden. Misschien had hij reeds van zijn prille jeugd af de liefde tot het zeemansberoep in zich gedragen,

of wellicht zag hij in het redersbedrijf toch meer dan in het herbergierschap en het kan ook, dat hem de gedachte toeloonkte om nog eens per eigen schip naar zijn moederland te kunnen terugkeren. Hoe dan ook, hij greep de hem gul toegestoken hand van de secretaris en daarmede was de koop gesloten. Men ging weer aan tafel zitten en onder het genot van een nattigheidje schreef de zich zelf tot koopvaardijkapitein-eigenaar gebombardeerd hebbende officier van administratie een verklaring, waarbij hij het eigendomsrecht op het goede schip „Meikever” overdroeg aan de heer X. Y. Z., welk plechtig ondertekend papier vervolgens werd ingewisseld tegen de stapel schuldbekentenissen. Na nog enige glaasjes en een afspraak dat de nieuwe eigenaar de volgende dag zijn bezit zou komen inspecteren en overnemen, ging een ieder zijns weegs. Dat wil zeggen, de nieuwbakken reder sloot de deuren en luiken van zijn eet- en speelhuis om vervolgens de leden te strekken op zijn bamboe-legerstee, terwijl de secretaris na een lange sampangtocht over de rede in alle staten van vermoeidheid en slaperigheid eindelijk zijn kooi op de in diepe rust verzonken Zr. Ms. „Meikever” wist te bereiken.

Terwijl hij nog volledig en onbekommerd in dromenland toefde kwam er bij het krieken van de ochtend reeds van de wal een prauwtje naar de oorlogsbodem gerocid. Daarin was een keurig in witte feestkabaai en een even feestelijke zwarte slobberbroek gestoken Chinees gezeten, die nadat hij het dek van de oorlogsbodem betreden had, de hem vragend aanzienende kwartiermeester van de wacht breed grijnzend in het Maleis verklaarde, dat hij zijn schip kwam bezichtigen. De kwartiermeester begreep dat niet zo direct en wellicht was hij ook niet zo sterk in de Maleise taal, maar toen de Chinees op zijn in het Nederlands uitgesproken wederwoord: „Nee, nu nog geen wasbaze an boord” geen aanstalten maakte om weer naar het prauwtje af te dalen doch hem een papier onder de neus hield, waar de overdracht van de „Meikever” aan den Welledelen Here X. Y. Z. op vermeld stond, achtte hij het raadzaam de bootsman erbij te halen. Die vond het ook maar een rare zaak temeer omdat hij onder dat papier de handtekening van de secretaris herkende, zodat hij de leerling de officier van de wacht liet porren om aan deze het opknappen van dit vuiltje te kunnen endosseren.

Deze laatste meende met het in de Oost jegens rekeninglopers gebruikelijke „Besok kombali” oftewel „kom morgen maar terug” een voorlopige oplossing aan het hem door de boots-

Deze foto werd gemaakt tijdens de opname van het Groetenprogramma „PCJ roept het schip van de week” op 3 Januari j.l. in Hotel Gooiland te Hilversum. Aanwezig waren de familieleden van de opvarenden van het ms. „Sabang” en ms. „Mus”; terwijl als gast aanwezig was de heer Niederer (redacteur van „de Uitlaat”) met zijn echtgenote.

foto: J. H. C. Vermeulen

man voorgelegde raadsel te kunnen geven, doch daarmede had hij geen succes. De nieuwe eigenaar wenste nu en niet morgen tot inspectie en daadwerkelijke inbezitneming van zijn schip over te gaan en zo zat er niet anders op dan de officier van administratie uit het voornoemde dromenland te rukken. Zo ruw gewekt door een scheepsmakker, die hem terstond de vraag had gesteld of hij nou helemaal gek was geworden, wist de goede man aanvankelijk niet precies wat er wel gaande was en waarvan hij beticht werd. Onder het aantrekken van broek, hemd en schoenen begon echter allengs het mechaniek in zijn hersenpan toch weer te draaien. Hij beseftte, dat hij door de verkoop van een van 's Lands schepen van oorlog een daad had verricht welke hem door commandant respectievelijk krijgsraad en Hoog Militair Gerechtshof op zijn minst als halsbedrijf zou worden aangerekend, en zag zich al aan de hoogste ra opgeknoopt bengelen. Als berouwvol en tevens moedig officier besloot hij echter de consequenties van die dolle nacht ten volle onder de ogen te zien en dus te beginnen naar dek te gaan ten einde de heer X. Y. Z. te vertellen, dat de koop niet kon doorgaan.

Toen hij echter met ietwat lome schreden bij de valreep verscheen, was daar geen meneer X.Y.Z. meer aanwezig. Die zat weer in zijn sampang, welk vaarttuig zich met grote snelheid van de

„Meikever” verwijderde. De heer X. Y. Z. had al wachtende en aan dek rondkijkende allerlei details ontwaard, die hem zekerheid verschafte zich niet op een koopvaardertje te bevinden doch op een door militairen bemand en van kanonnen voorzien schip. Deze aanblik, gepaard met herinneringen uit zijn sedert lang niet meer brandschoon verleden alsmede het feit, dat de gisterennacht bij hem verschenen meneer zich zo direct en willig had laten plukken, hadden opeens de vrees bij hem doen ontwaken dat hij in een politionele val was gelokt en gelopen en deze gedachte had gemaakt, dat ook bij hem denken en doen één waren geworden. Als een haas was hij over de valreep en langs de statietrap in het langszij wachtende prauwtje geschoten en had de schipper daarvan toegesist als de drommel weg en naar de veilige wal terug te roeien. Men heeft hem hij de Koninklijke Marine nimmer weergezien.

Het is niet onmogelijk, dat heden ten dage nog in een eethuis te Singapore in een lijstje een keurig geschreven en ondertekende verklaring hangt, waaruit blijkt dat de grootvader van de huidige restaurateur eigenaar is geweest van het goede schip „Meikever”. Zij het dan slechts voor één nacht....

Twiele van de Baarn

(Uit: Onze Vloot)

Intussen is ook de film zelf een nieuwe „waarde” geworden in het leven van de rijpere jeugd. Naast de sport, de muziek, de hobby en het boek neemt de film een belangrijke plaats in in de belangstelling en de gedachtenwereld van de jeugd. Slechts zelden echter vindt de technische en artistieke belangstelling van de jeugd voor de film hulp bij de leraren of inspiratie uit de leerstof, die op de scholen behandeld wordt. Maar zou men een dergelijke interesse niet even serieus moeten nemen als bij voorbeeld de sportieve, literaire of muzikale belangstelling? Terwijl geen moderne school de ontwikkeling van de esthetische expressie en gevoeligheid van de jeugd nog zou willen tegenhouden, ontbreekt het ten aanzien van de vorming van het film-esthetische appreciatie- en expressie-vermogen nog maar al te vaak aan enige belangstelling bij verreweg de meeste leerkrachten. Nog treft men in verreweg de meeste standaardwerken over esthetische vorming vaak geen enkel woord aan over de filmkunst.

Moet men nu langzamerhand niet de conclusie gaan trekken dat het tijd wordt, dat men in onderwijs en opvoeding rekening gaat houden met het verschijnsel „film”?

Wanneer men zich zorgen maakt over de oppervlakkigheid en passiviteit waarmee de „verovering” van de wereld door middel van het beeld gepaard gaat, dan moet men nagaan op welke manier deze oppervlakkigheid en passiviteit kan worden vervangen door een meer geïnteresseerde actieve houding van de jeugd bij het gebruik maken van het beeld. Vreest men dat de persoonlijkheidsontwikkeling eerder geschaad dan gediend wordt door een regelmatig contact met de wereld van film en televisie, dan zal men het onderscheidingsvermogen en de kritische zin van de jeugd juist ten opzichte van deze wereld moeten vormen. Op de uitdaging van de visuele cultuur zal slechts geantwoord kunnen worden met een positieve stellingname tegenover deze visuele cultuur. En dit antwoord luidt: filmonderwijs, opvoeding tot de film!

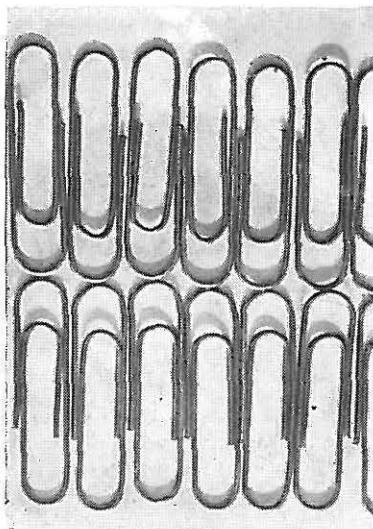
Bij de organisaties en instellingen, die zich — in Nederland en andere landen — met de kwestie „film en jeugd” bezighouden, leeft deze problematiek al sedert enkele jaren. In Nederland hebben o.m. de Katholieke Filmactie, het Filmcentrum van de hervormde kerken, het Instituut Film en Jeugd, het Nederlands Filmmuseum en het Nederlands Filminstituut op dit gebied al verdienstelijk werk verricht, met

name door het opleiden van opvoeders en leraren voor het filmonderwijs. Maar van een systematische bestudering, laat staan van een methodische aanpak van dit probleem, is nog maar ternauwernood sprake. Om dit nu ook op internationaal terrein te bevorderen heeft de Unesco — de opvoedkundige, wetenschappelijke en culturele organisatie van de Verenigde Naties — opdracht gegeven te onderzoeken wat er op dit gebied in verschillende landen al gebeurt, wat deze filmopvoeding moet inhouden, welke middelen en methoden erbij kunnen worden toegepast en welke taak vooral de school in deze zou kunnen vervullen.

De resultaten van dit onderzoek zullen worden neergelegd in een rapport, dat eerlang door de Unesco zal worden gepubliceerd.

(Uit Kunst & Cultuur)

Onze maandelijkse foto-prijsvraag

Nevenstaand ziet u de oplossing van de foto-prijsvraag, voorkomende in het December-nummer van „de Uitlaat” nl. paperclips. De uitgeloopte Rp. 15,— gaan dit maal naar:

Ch. M.J.R. Huffenreuter
Afd. C.D. IJsfabriek
Tg. Priok.

*

Hiernaast staat de opgave voor deze maand. Het zijn ..... Ziet u het al, lezer? Het is beslist niet moeilijk hoor. Even aandachtig kijken naar de foto en we weten zeker dat u het vindt!

Als u er achter bent, zend dan uw oplossing aan de Redactie van „de Uitlaat” - p/a n.v. K.P.M. - Medan Merdeka Timur 5 — Djakarta.

Uiterste datum van inzending: 20 Maart a.s.

GEEN BEDIENDEN !

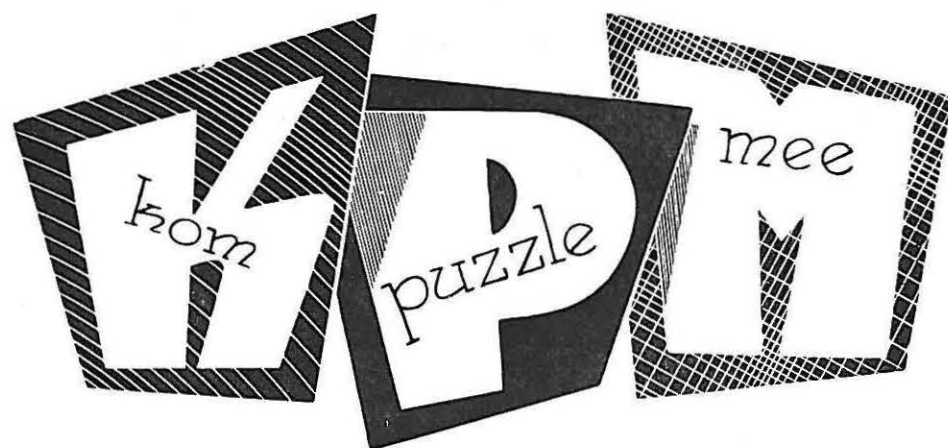
Als er een bijzond're dag is,
dat er geen bedienden zijn,
Kan de huisvrouw zelf ploeteren,
In haar huisje, groot of klein.
Voor haar is 't dan geen feestdag,
Niks hoor — 't tegendeel is waar,
Wassen - strijken - koken - stoffen,
Hoe komt ze er zo gauw mee

klaar.

*

We mopperen wel eens op de
haboe,
De wasmeid op haar plaats gezet,
Maar moet je zelf vegen, boenen,
Stap je 's avonds dood in bed !
Dan maar liever 'n beetje minder
net je huis, wat minder schoon,
't Zal ook altijd wel zo blijven:
Ondank is toch 's werelds loon ?

Oscar.

De eerstvolgende puzzle waarvan wij de oplossing en de namen der prijswinnaars kunnen publiceren is de Kerstpuzzle. Aangezien de uiterste datum van inzending hiervan is vastgesteld op 20 Februari a.s., zullen de namen der gelukkigen eerst in het Maart-nummer worden opgenomen.

Wij vragen dus meteen uw aandacht voor een nieuwe puzzle, waarvan u de opgave hieronder aantreft. Uiterste datum van inzending: 20 Maart a.s.

Voor inzenders gelden de volgende voorwaarden:

1. Inzendingen, welke duidelijk van naam en adres zijn voorzien, te richten aan: de Redactie van „de Uitlaat“ p/a n.v. K.P.M. Medan Merdeka Timur 5 — Djakarta.
2. Onduidelijk geschreven oplossingen worden zonder meer ter zijde gelegd.
3. Voor juiste inzendingen zijn 3 geldprijzen beschikbaar gesteld:
1 prijs van Rp. 25,—
1 „ „ Rp. 15,—
1 „ „ Rp. 10,—
4. Over oplossingen en/of toekenning der prijzen kan NIET worden gecorrigeerd.

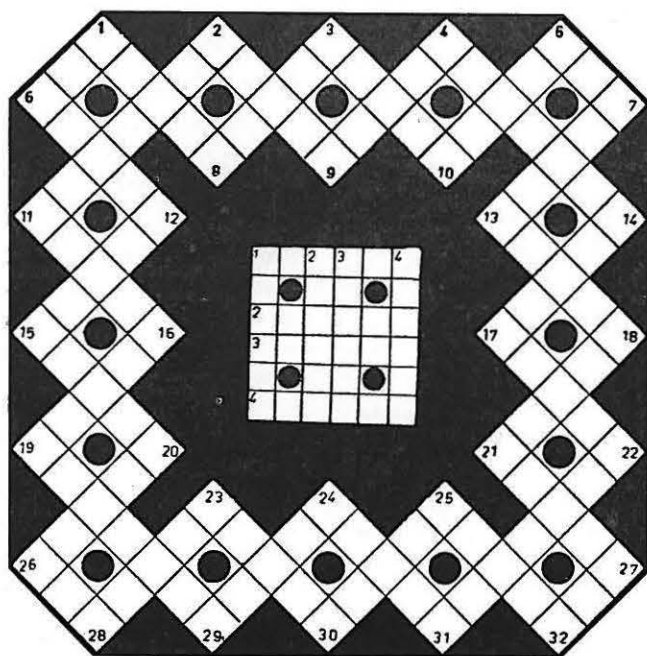
Fijn vlechtwerk

Omschrijvingen :

- 1 — 6 speelgoed; 1 — 8 drinkgerei; 2 — 11 tot betere gedachten komen of brengen; 2 — 9 onbebouwd; 3 — 8 helder; 3 — 10 zuidvrucht; 4 — 9 gebroken plaats; 4 — 14 kalm; 5 — 10 aangezien; 5 — 7 eveneens; 6 — 12 plaats in het Gooi; 7 — 13 vaste begunstiger; 11 — 16 edel; 12 — 15 rijkard; 13 — 18 anti; 14 — 17 wapen; 15 — 20 bewustzijn; 16 — 19 werptouw; 17 — 22 onbedekt; 18 — 21 voorzetsel; 19 — 29 oproer; 20 — 26 samensmelting; 21 — 27 stad in Italië; 22 — 31 wervelstorm; 23 — 28 hefwerktuig; 23 — 30 gil; 24 — 29 wijd, uitvoerig; 24 — 31 gewicht met de verpakking; 25 — 30 krachtprestatie; 25 — 32 toestand; 26 — 28 getal; 27 — 32 keurig.

De middelste figuur (horizontaal en verticaal dezelfde woorden).

1. octrooibrief; 2. welig groeien; 3. betrouwbaar; 4. brandstof opnemen.

(Vervolg van blz. 9)

Zijn vrienden, waaronder de veearts, allen groter en zwaarder van postuur, konden zich deze gunstige afloop echter niet indenken en toen ze hem, volkomen bewusteloos van schrik en het te vele genotene, op de steiger hadden getjurkt, achtte de veearts opname in een hospitaal noodzakelijk.

Het volgende bedrijf speelde zich af in een R. K. Ziekeninrichting in de buurt, waar vijf geagiteerde heren binnenkwamen, met in hun midden een zielige totaal versufte doorweekte figuur.

Spiedopname, verordeneerde de veearts.

De zuster geloofde het niet erg, maar aangezien er plaats genoeg was en ze de heren kende, stemde ze toe en onze vcr van wakkere commandant werd in een kamertje ontdaan van zijn natte plunje en te bed bezorgd.

Voor de vrienden het ziekenhuis verlieten plaatste de mailbootkapitein een ijskoude fles Amstel met opener naast het glas op het nachtkastje bij het hoofd van de nog steeds bewuste-loze patiënt.

En nu de rest van het verhaal, zoals de Havencommandant het later vertelde: — „Het laatste wat ik mij herinnerde was, dat ik van die plank af duvelde. Ik dacht, dat wordt het einde en doorleefde, als in dergelijke gevallen gebruikelijk, al mijn zonden nog eens. Een verontrustende reeks. Veel hoop, op een prettig hiernamaals gaf ik mijzelf niet.

Toen ik weer tot bewustzijn kwam lag ik in een heerlijk zacht bed in een witte cel, aan de wand een Madonna-beeld beschenen door een lampje, vlak naast mij een enorme fles koel Amstelsbier. Plotseling werd alles mij duidelijk en met een gevoel van oprechte dankbaarheid constateerde ik: „Hoe bestaat het, nu ben ik toch nog in de hemel terecht gekomen”.

Ben Poeder.

(Uit: „K.W.”)

RECTIFICATIE

In de puzzle: Vijf componisten en hun composities, in ons Kerstnummer, is helaas een fout geslopen.

No. 3 van deze puzzle moet zijn:

Bhetsyreu — tlnadvieoooo

De oplossingen van deze puzzle zo ook die van de Kerstpuzzle moeten uiterlijk 20 Februari in ons bezit zijn.

De beste foto van de Maand

De beste foto van de maand voorstellende: Een aantal sampangs in de haven van Hongkong.

Met deze foto wist 3e stm. Ch. A. de Wilde beslag te leggen op de uitgelooofde prijs van Rp. 50.—

